

Pro-tukipiste ry

Toimintakertomus vuodelta 2020

Pro-tukipiste on sosiaali- ja terveysalan asiantuntijajärjestö, joka tukee seksi- ja erotiikka-alalla toimivia ihmisiä sekä ihmiskaupan uhreja ja puolustaa heidän oikeuksiaan. Tarjoamme heille matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalveluja sekä yhteisöllistä toimintaa Helsingissä, Tampereella ja Turussa sekä valtakunnallisesti verkossa. Vaikuttamistyöllään Pro-tukipiste luo yhteiskuntaa, jossa seksi- ja erotiikka-alojen palveluita myyvien ihmisten oikeudet toteutuvat, ja heidän ei tarvitse kantaa seksityöhön liittyvää stigmaa. Pro-tukipiste vaikuttaa toiminnallaan siihen, että kohderyhmiimme kuuluvat ihmiset eivät joudu hyväksikäytön tai väkivallan kohteeksi ja saavat tarvitsemaansa apua.

Yleinen yhdistystoiminta Pro-tukipisteellä

Yhdistys vastaa valtakunnallisesta ja kansainvälisestä vaikuttamistoiminnasta ja palvelujen ylläpitämisestä sekä viestinnästä, asiantuntijayhteistyöstä ja Pro-tukipisteen kokonaistoiminnan yleishallinnosta. Yleishallinto sisältää talous- ja henkilöstöhallinnon sekä yhdistyksen ylläpitämien eri toimintojen kokonaisuuden yhteensovittamisen ja kehittämisen. Yhdistystoiminnassa työskenteli kertomusvuoden aikana neljä henkilöä (toiminnanjohtaja, palvelujohtaja, talous- ja hallintopäällikkö ja hallintoassistentti).

Kehittämistoiminta oli kertomusvuonna erittäin aktiivista. Vuoden aikana valmistui sekä yhdistyksen yleisstrategia että viestintästrategia. Yhdistys uusi strategiansa vuosille 2020–2023 yhteistyössä Osana Oy:n kanssa. Strategisten painopistealueiden ensivaiheen jalkauttamisen suunnittelua varten koottiin työyhteisön jäsenistä neljä työryhmää: 1) viestintärakenne ja prosessit, 2) työnkuvat sekä palaute- ja palkitsemisjärjestelmä, 3) seurantatieto ja oman työn suunnittelu ja 4) käsitteiden selkiytys ja puhuttavan arkipäiväistäminen. Korona-pandemiasta johtuvat poikkeusolot lisäsivät kehittämistyön tarvetta entisestään.

Kertomusvuonna Pro-tukipiste oli toiminnan päärahoittaja STEAn (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) tarkastusvuorossa. Toiminnan osalta tarkastukset koskivat vuoden 2019 yleisavustuksella rahoitettua yhdistystoimintaa ja Tampereen, Turun ja Ihmiskaupan vastaisen työn kohdennettuja toiminta-avustuksia. STEA ei havainnut toiminnassa huomautettavaa. Tarkastajat nostivat havainnoissaan esiin kehittämistarpeet tavoitteiden asettelun konkretisoimisessa ja niiden toteutumiseen liittyvän seurantatiedon kirkastamisessa. Havainnot ovat yhdensuuntaisia yhdistyksen omien kehittämislinjausten kanssa ja ne on huomioitu uudessa strategiassa.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Yhdistyksen yhteiskunnallinen vaikuttaminen on yhdistyksen asiantuntijuuden jalkauttamista. Vaikuttamistyötä tehtiin toimimalla verkostoissa, antamalla lausuntoja ja haastatteluja, osallistumalla asiantuntija- ja ohjausryhmiin sekä kouluttamalla ja konsultoimalla sidosryhmätahoja. Keskeisimmät

vaikuttamistyön sisällölliset teemat liittyivät covid-19 pandemian vaikutuksiin kohderyhmiemme tilanteeseen, parituslainsäädännön epäkohtiin, järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseen ja ihmiskaupan vastaiseen toimintaan (tästä tarkemmin Pro-tukipisteen ihmiskaupan vastaisen työn osiossa). Maailmanlaajuisella pandemialla oli iso vaikutus vaikuttamistyöhön: seminaarit, kokoukset ja tapaamiset peruttiin tai siirrettiin verkkoon.

Pro-tukipiste osallistui valtakunnalliseen Poikkeusolojen dialogit -hankkeeseen, jonka järjestivät yhteistyössä DialogiAkademia, Erätauko-säätiö, oikeusministeriö, Sitra ja valtiovarainministeriö. Pro-tukipiste järjesti neljä dialogitapaamista seksityöntekijöiden kanssa teemana poikkeusolojen vaikutus seksityöntekijöiden arkeen. Keskustelujen sisällöt kirjattiin ylös ja lähetettiin koordinaatioryhmän tutkijoille, jotka muovasivat aineistosta tilannekuvaa ja suosituksia valtiollisen ja kunnallisen päätöksenteon pohjaksi.

Syyskuussa Helsinki Pride -viikolla Pro-tukipiste sai Helsinki Pride -yhteisöltä tunnustuspalkinnon tekemästään ihmisoikeustyöstä: "Pro-tukipiste on tinkimätön ihmisoikeustoimija humanimman ja oikeudenmukaisemman Suomen puolesta. Toiminnassa on aina lähdetty vahvasti siitä, että ihmiset ovat niin sukupuoleltaan kuin seksuaalisuudeltaan moninaisia, ainutlaatuisia ja arvokkaita. Pro-tukipiste on ollut luotettava, asiantunteva ja eettinen kumppani Helsinki Pride -yhteisölle."

MARGIT-verkosto kirjoitti yhteisen kannanoton järjestöjen rahoituksen turvaamisen puolesta. Verkosto korosti kannanotossaan marginaalissa elävien ihmisten haavoittuvuutta ja heidän parissaan työskentelevien järjestöjen perustuksen riippuvuutta julkisesta rahoituksesta.

Jäsenyydet ohjaus- ja asiantuntijatyöryhmissä sekä luottamustoimet:

- Hiv- ja hepatiittiasiantuntijatyöryhmä, THL (toiminnanjohtaja ja palvelujohtaja)
- SOSTEn valtuuston jäsen (toiminnanjohtaja)
- Sexpo-säätiön hallitus (toiminnanjohtaja)
- Harmaan eri sävyt; yhteisvastuukeräyksen 2017 tuoton toimeenpanoa seuraava ohjausryhmä (toiminnanjohtaja). Ohjausryhmä tapasi yhden kerran ja kävimme läpi keräystuottojen avulla järjestetyn toiminnan ja käyttösuunnitelman käyttämättömistä avustuksista.
- A-klinikkasäätiön Katuklinikka-ohjausryhmän jäsenyys (palvelujohtaja)
- Tukialus-hanke (palvelujohtaja)
- Naiset näkyviksi -hanke, Kriminaalihuollon tukisäätiö (palvelujohtaja)
- Sopus+Bahar -hankkeiden asiantuntijaryhmän jäsenyys (palvelujohtaja)
- Kansallisen ihmiskaupan vastaisen toiminnan toimintaohjelmatyöryhmä (vastaava erityisasiantuntija)
- Järjestöedustamo Tampere (yksikön vastaava, Tre)

Jäsenyydet valtakunnallisissa verkostoissa

- Pro-tukipiste koordinoi marginaalisissa asemassa elävien ihmisten parissa työskentelevien järjestöjen verkosto MARGIT-verkosta.

- Kansallinen etsivän työn verkosto (toiminnanjohtaja, palvelujohtaja, etsivän työn tekijät Tampereen ja Turun yksiköistä).
- Toiminnanjohtaja-verkosto (toiminnanjohtaja)
- Maailman Aids-päivän toimikunta. Palvelujohtaja oli toimikunnan jäsenenä ja osallistui Suomen Maailman Aids-päivän suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Hiv-työn järjestöverkosto (toiminnanjohtaja ja palvelujohtaja)
- SPR:n koordinoima Paperittomien verkosto (Ihmiskaupan vastaisen eli IKV-työn vastaava erityisasiantuntija ja palvelujohtaja).
- Ihmiskaupan vastainen järjestöverkosto (IKV-työn asiantuntijat)
- Neliapila-verkosto (IKV-työn asiantuntijat ja toiminnanjohtaja)

Jäsenyydet kansainvälisissä verkostoissa

- TAMPEP International Network, johtoryhmän jäsen (toiminnanjohtaja); Pro-tukipiste ry on verkoston hallinnollinen tukiorganisaatio.
- Correlation Network (toiminnanjohtaja).
- Thai-naiset Euroopassa -verkosto TWNE (palveluohjaaja, Helsingin yksikkö).
- La Strada International NGO Platform - United against Trafficking in Human Beings (IKV-työ, vastaava erityisasiantuntija).
- Global Alliance Against Trafficking in Women (GAATW) -verkosto (IKV-työ, vastaava erityisasiantuntija).

Viestintä

Pro-tukipiste otti käyttöön uuden viestintästrategian vuosille 2020–2023. Viestintästrategia tehtiin yhteistyössä tiede-, asiantuntija- ja vastuullisuusviestintään erikoistuneen viestintätoimisto Kaskas Media Oy:n kanssa huhti-kesäkuussa 2020. Strategiaa varten haastateltiin myös Pro-tukipisteen asiakkaita ja sidosryhmien edustajia. Viestinnän osaamista, aktiivisuutta ja tavoitavuutta parannettiin jakamalla viestintä vaikuttamisviestintään ja asiakasviestintään. Vaikuttamisviestintä sijoittuu osaksi yhdistyksen ja ihmiskaupan vastaisen työn vastuusiin, ja asiakasviestintää tekevät asiakastyössä mukana olevat työntekijät. Viestintästrategian jalkauttaminen aloitettiin loppuvuodesta viestintätyöryhmässä, jonka tehtävänä on kirkastaa Pro-tukipisteen viestinnälliset prosessit.

Ulkoisen viestintä on merkittävä vaikuttamistyön kanava. Eri tiedotusvälineisiin annettiin haastatteluja ja taustainformaatiota. Nykykäytännön mukaisesti sama haastattelu on monessa viestimessä yhtä aikaa (printti, verkko ja muut viestintäkanavat). Kertomusvuonna mediassa oli esillä erityisesti covid-19 pandemian vaikutukset seksityöntekijöihin ja ihmiskauppaan sekä seksityön tekemiseen vaikuttavat lainsäädännöt, erityisesti parituslaki. Kertomusvuodelle oli ominaista useiden suomalaisten seksityöntekijöiden ”ulostulo” ja Pro-tukipisteeltä haettiin täydentävää asiantuntijanäkemyksiä kentän moninaisuudesta. Ihmiskaupan vastaisessa työssä teemoina olivat ilmiön tunnistamiseen ja paljastamiseen liittyvät kysymykset sekä uhrien avunsaannin mahdollisuudet (auttamisjärjestelmän ja kuntien järjestämistä vastuu ja palvelujen toimivuus).

Viestinnän lisääminen sosiaalisessa mediassa oli merkittävin viestinnällinen muutos kertomusvuonna. Poikkeusolojen vuoksi läsnäoloa ja viestintää lisättiin sosiaalisessa mediassa, jotta voitiin tiedottaa Pro-tukipisteen palveluista sekä jakaa kohderyhmillemme olennaista informaatiota mahdollisimman tehokkaasti. Sosiaalisen median kanavina olivat Facebook, Instagram ja thainkielinen Line. Asiakasviestintä sisällytettiin muutaman asiakastyöntekijät työnkuvaan ja sitä toteutettiin suunnitelmallisesti ja säännöllisesti koko vuoden. Seuratuimpia teemoja olivat covid19-pandemiaan ja Pro-tukipisteen verkossa tapahtuvaan ryhmätoimintaan liittyvät uutisoinnit.

Yhdistyksen verkkosivut ovat merkittävä viestintäkanava sekä asiakasviestinnässä että vaikuttamisviestinnässä. Kertomusvuoden lopulla aloitettiin sivujen sisällöllinen ja rakenteellinen päivitys (palveluntuottajana Red&Blue) vastaamaan uutta viestintästrategiaa ja saavutettavuuden periaatteita. Samalla päivitettiin verkkoviestinnän seurannan analytiikka. Päivitys valmistuu keväällä 2021.

Koulutukset ja konsultaatiot ovat myös olennainen osa Pro-tukipisteen asiantuntijatoimintaa, joskin kertomusvuonna toiminta oli poikkeusolojen vuoksi vähäisempää verrattuna aikaisempiin vuosiin. Koulutusten sisällöt liittyivät Pro-tukipisteen tukityöhön, ihmiskauppaan ja matalan kynnyksen työmuotoihin. Koulutukset ja konsultaatiot toteutettiin poikkeusolojen vuoksi verkossa.

Suunnitellut **kampanjat ja tilaisuudet** jouduttiin perumaan kertomusvuoden aikana. Vuosi oli Pro-tukipisteen 30. toimintavuosi ja osana tätä oli suunniteltu kutsuseminaari ja näkyvä osallistuminen Helsinki Pride -viikolle. Maailman Aids-päivän yhteiskampanja Positiiviset ry:n, Hivpointin ja SPR:n kanssa toteutettiin verkossa.

Matalan kynnyksen neuvonta- ja tukityö

Pro-tukipiste toteuttaa palvelutoimintaa alueyksiköissä Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Chat- ja puhelintyö ovat valtakunnallisia palveluita, jotka sisältyvät alueellisten yksiköiden toimintaan. Asiakaskunnalle on tyypillistä tuen tarpeen laaja-alaisuus, liikkuvuus paikkakunnalta ja maasta toiseen sekä prostituutioon liitettyyn sosiaaliseen stigmaan liittyvät syrjäytymisen riskit.

Pro-tukipisteen palvelutoiminnan kohderyhmiin kuuluvat kaikki Suomessa oleskelevat, seksi- ja erotiikka-palveluja myyvät ihmiset, jotka tarvitsevat ammatillista apua ja/tai jotka hyötyvät palveluyksiköiden mahdollistamasta yhteisöllisestä toiminnasta sekä seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksiin tapahtuvan ihmiskaupan uhrit. Palveluita käyttivät seksityön tekemisen kannalta eri vaiheissa olevat ihmiset.

Palvelutoiminnan kokonaisuus koostuu ammatillisista palveluista ja yhteisöllisestä toiminnasta, jotka luovat toisiaan täydentävän matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden. Covid19 -pandemian aiheuttamat poikkeusolosuhteet pakottivat uudelleenorganisoimaan palveluiden järjestämisen ja joiltakin osin myös sisällön.

Tukityö toteutettiin digitaalisissa ympäristöissä ja puhelimitse, jos se suinkin oli mahdollista. Välttämättömät tapaamiset järjestettiin ajanvarauksella turvallisuussuosituksia noudattaen

(suojauduminen, etäisyys, mahdollisuuksien mukaan ulkotiloissa). Matalan kynnyksen terveystalvet toteutettiin ajanvarauksella ja seksuaaliterveyden edistämiseen liittyvien materiaalien tarjoamiseksi järjestettiin ns. take away -aikoja, jolloin yksiköistä voi hakea turvaseksimateriaalia ja maskeja. Samalla oli mahdollisuus varata aika terveystalvet- tai tukityöhön.

Etsivää työtä jatkettiin kevään pienen katkoksen jälkeen turvaohjeet huomioiden (suojauduminen, etäisyys, mahdollisuuksien mukaan ulkotiloissa). Helsingissä ja Tampereella osa matalan kynnyksen terveystalvetistä jalkautettiin tarjoamalla testaus- ym. terveystalvetuita kentällä (tarkoitusta varten vuokrattiin matkailuauto).

Palveluista viestimistä tehostettiin sekä lähettämällä viestejä verkko- ja mobiilisovelluksissa ilmoitteleville seksityöntekijöille että viestimällä palveluista sosiaalisen median kanavissa. Puhelin- ja chat-päivystysten määrää lisättiin tuntuvasti ja päivystystyö jaettiin eri alueyksiköiden kesken.

Lähtitapaamisiin perustuvaa yhteisöllistä toimintaa jouduttiin karsimaan huomattavasti tapaamisrajoitusten takia. Aloitettiin vertaistuen mahdollistamiseksi ryhmätoimintaa verkossa Discord-alustalla. Verkossa tapahtuva ryhmätoiminta kehitettiin ja käynnistettiin yhteistyössä kohderyhmän edustajien kanssa.

Covid19:n vuoksi kriisiavun tarve kasvoi ja siihen voitiin vastata yhteisvastuukeräyksen tuotoilla rahoitetulla ruoka- ym. kriisavulla, jota jaettiin suoraan kentällä ko. apua tarvitseville.

Turun yksikössä toimintaan vaikuttivat henkilöstömuutokset: yksikköön valittiin uusi vastaava ja sijainen sosiaaliohjaajalle sekä uusi kolmas työntekijä (STEA-avustuksen nousu mahdollisti lisäresurssein). Käytännössä koko yksikön henkilökunta aloitti uutena vain vähän ennen poikkeusolojen alkamista. Turun yksikössä STEA-avustusta voi käyttää myös sairaanhoitajan palkkakuluihin, joten myös Turussa pystyttiin aloittamaan matalan kynnyksen terveystalvetuiden tarjoaminen. Tarvittavien toimispisteeseen tehtyjen muutostöiden jälkeen lupa testaukseen ja muihin kliinisiin terveystalvetuihin saatiin Valviralta loppuvuodesta. Haasteellisista olosuhteista huolimatta asiakastyö saatiin käyntiin ja kontakti kenttään luotua.

Helsingissä oli jonkin verran henkilöstömuutoksia johtuen yhden sosiaaliohjaajan siirtymisestä Pro-tukipisteen ihmiskaupan vastaiseen työhön ja määräaikaisesta LYHTY-projektista. Tuntityöntekijöille oli kaikissa yksiköissä poikkeusoloista johtuen vähemmän tarvetta kuin aiempina vuosina.

Pro-tukipisteen neuvonta- ja tukityön keskeiset tunnusluvut kertomusvuonna 2020

Palvelutoiminnan kontaktit 2020	Helsinki	Tampere	Turku	Yksiköt yhdessä	Palveluyksiköt yhteensä	Prop up	Kaikki yhteensä
Drop in	932	116	47		1095	0	1095
Etsivä työ	541	463	400		1404	73	1477
Yhteydenotot netissä/mobiilivelluksissa ilmoitteleville	2789	1103	1313		5205	1028	6233
Yksilöllinen tuki- ja terveystyö	2992	989	507		4488	246	4743
Yhteisöllinen toiminta	166	86	11		263	117	380
Chat (valtakunnallinen)				421	421		421
	7402	2757	2278	421	12876	1464	14340

Ihmiskaupan vastainen työ – IKV-työ Pro-tukipisteellä

Pro-tukipisteen ihmiskaupan vastaista työtä on kutsuttu Iris-työksi, mutta vuoden 2020 alussa nimeksi muutettiin Pro-tukipisteen ihmiskaupan vastainen työ, eli IKV-työ. Uusittu nimi vastaa ihmiskaupan vastaiseen työhön kansallisesti levinnyttä käsitteistöä ja lyhennettä (IKV), on ymmärrettävä ja helposti omaksuttavissa.

IKV-työssä työskentelee kaksi työntekijää. Vuoden 2020 maaliskuussa IKV-työn erityisasiantuntija/sosiaalityöntekijä siirtyi toisiin työtehtäviin. IKV-työn vastaavan erityisasiantuntijan työpariksi rekrytoitiin Pro-tukipiste Helsingin yksikössä työskennellyt sosiaalihoaja, jolla oli kokemusta myös siirto-laistaustaisten rikosten uhrien kanssa työskentelystä. Hänet nimitettiin IKV-työn asiakastyön asiantuntijaksi (AA). Samalla vastaava erityisasiantuntija (VEA) siirtyi hänen esimiehekseen. VEA perehdytti AA:aa IKV-työhön ja asiakastyö ihmiskaupan uhrien parissa jatkui keskeytyksettä henkilöstömuutoksesta huolimatta.

Koronan vuoksi kaikki IKV-työn suunnitellut matkat kotimaassa ja kansainvälisesti. Pro-tukipisteen yksiköihin asiakastyötä, verkostotyötä tai kouluttamista varten peruuntuivat maaliskuusta alkaen. Kaikki kokoukset, työryhmät ja Pro-tukipisteen sisäiset IKV-työn perehdytykset hoidettiin verkon kautta. Kansainväliset verkostot järjestivät verkostokokousten sijaan tilaisuuksia verkossa. Koska IKV-työn kouluttamistilaisuudet eri puolilla maata jäivät suunniteltua vähäisemmiksi, IKV-työ järjesti

Tyttöjen päivänä ihmiskauppaa vastaan -tilaisuuden webinaarina Zonta Club of Helsinki III:n, Zonta Club of Helsinki IV:n ja Pro-tukipisteen yhteistyönä.

IKV-työn asiakastyöntekijät (aiempi sosiaalityöntekijä ja vuonna 2020 aloittanut AA) ja VEA kouluttivat ja pitivät puheenvuoroja sidosryhmätahoille yhdeksässä tilaisuudessa. Tyttöihin ja naisiin kohdistuvan ihmiskaupan vastainen Tyttöjenpäivän ja EU:n ihmiskaupan vastaisen päivän webinaari oli IKV-työn suurin itse järjestetty tilaisuus. Valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen toiminnan koordinaattorin vetämä kansallisen ihmiskaupan vastaisen toiminnan toimintaohjelmatyöryhmä, jossa Pro-tukipiste oli jäsenenä, oli IKV-työn tärkein vaikuttamistyön areena. Toimintaohjelma julkaistaan vuoden 2021 keväällä. Asiakastason yhteistyötä ihmiskaupan uhriksi joutuneiden asiakkaiden kanssa edistettiin pääkaupunkiseudun kuntien sosiaalitoimen, ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän, yhdenvertaisuusvaltuutetun/ihmiskaupparaportoijan ja Neliapila-järjestöjen (Monika-Naiset liitto ry, Pakolaisneuvonta ry, Pro-tukipiste ry, Rikosuhripäivystys) yhteistyötapaamisissa asiakastyöhön ja palveluohjaukseen liittyvissä kysymyksissä.

Ihmiskaupan uhrien tunnistamista ja tukityötä tehtiin aiempia vuosia vastaavalla tasolla koronasta ja IKV-työn henkilöstövaihdoksesta huolimatta. Asiakastyötä ja yhteisöllistä toimintaa jatkettiin terveys- ja turvallisuudesta huolehtien. Asiakastyön asiantuntijan rekrytoiminen Pro-tukipisteen sisältä suuntasi IKV-työtä järjestölähtöisen ihmiskaupan vastaisen työn ja yhteisöllisen toiminnan kehittämiseen, kun aiemman asiakastyön asiantuntijan vahvuus liittyi suomalaisiin ihmiskaupan uhrien palvelurakenteiden analyysiin.

IKV-työn asiakastyö ja yhteisöllinen toiminta yhteistyössä Pro-tukipisteen palvelutoiminnan kanssa

Ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja tukityö toteutettiin IKV-työn ja palveluyksiköiden asiakastyöntekijöiden yhteistyönä. Vuonna 2020 Pro-tukipisteen asiakkuudessa oli 16 täysi-ikäistä ihmiskaupan tai siihen viittaavan vakavan hyväksikäytön uhriksi joutunutta täysi-ikäistä ihmistä, joista 14 oli naisia ja yksi mies ja yksi muutoin sukupuolen kirjoon identifioituva. Heistä kahdeksan tunnistettiin Pro-tukipisteen työssä mahdolliseksi ihmiskaupparikoksen uhriksi vuoden 2020 aikana. Muut kahdeksan olivat tulleet Pro-tukipisteen asiakkuuteen jo aiemmin, mutta ihmiskaupparikokseen liittyvät tuentaratat jatkuivat vuonna 2020.

Kaikki uudet asiakkaat olivat täysi-ikäisiä, joista kaksi on Suomen kansalaisia. Kahdeksasta uudesta asiakkaasta kuusi kertoi joutuneensa ihmiskauppaan viittaavan rikoksen uhriksi Suomessa. Näistä kahdeksasta uudesta asiakkaasta kukaan ei päättänyt tehdä rikosilmoitusta. Viisi asiakasta jäi pohtimaan jatkotoimia. Kaikki asiakkaat ohjattiin muihin palveluihin. Kontakti kahteen henkilöön katkesi. Suurimmat esteet rikoksista ilmoittamattomuudelle olivat pelko seurauksista sekä epäusko siihen, että ilmoittamisen jälkeen olisi turvassa. Ihmiskauppaan viittaava hyväksikäyttö oli tapahtunut viidelle henkilölle viimeisen vuoden aikana ja neljä henkilöä raportoi hyväksikäytön jatkuvan edelleen. Puolissa tapauksista hyväksikäyttäjä oli uhrin puoliso tai kumppani.

Pro-tukipisteen IKV-työ jatkoi vuoden 2018 alussa käynnistyneen Neliapilajärjestöjen anonyymien tiedonkeruujärjestelmän ylläpitoa järjestöissä tunnistetuista mahdollisista ihmiskaupparikosten uhreista. Neliapila-järjestöt välittivät tilastointijärjestelmään 120 lomaketta vuoden 2020 aikana tunnistetuista ihmiskaupan uhreista. Tilastotietoa on käytetty järjestöjen ihmiskaupan vastaisen työn seurantatietona ja vaikuttamistyössä esimerkiksi koulutuksissa, kansallisissa ihmiskaupan vastaisissa työryhmissä sekä mediaviestinnässä. Vuoden lopulla Neliapilajärjestöt kävivät yhteistä tilastointia koskevan keskustelun, jonka perusteella tiedonkeruulomakkeeseen päätettiin lisätä ihmiskaupparikoksia läheisesti muistuttavat rikokset. Tällä lisäyksellä päästään hahmottamaan järjestötyössä kohdattujen niin kutsuttujen lähirikosten uhrien määrää ja asemaa. Uusittu lomake on käytössä vuonna 2021.

Lyhty-hanke

Helsingin yksikön STEA-avustukseen sisältyi vuoden määräaikainen yhteisötason työhön liittyvä koekiluprojekti, jossa hyödynnettiin aikaisempaa Oikeusministeriön rahoituksella toteutetun Majakka-hankkeen kokemuksia (osa Pro-tukipisteen IKV-työtä). Hanke toteutettiin tiiviinä Helsingin yksikön ja IKV-työn yhteistyönä. Hankkeessa tehtiin yhteisöllistä toimintaa jalkautumalla haavoittuvassa asemassa oleviin yhteisöihin ja järjestämällä ryhmätoimintaa. Hankkeessa mukana olleet työntekijät järjestivät työpajoja haavoittuvassa asemassa oleville yhteisöjen edustajille. Ryhmiä vedettiin sidosryhmäorganisaatioiden jo olemassa oleville ja turvallisiksi koetuille ryhmille (Helsinki Priden Together-vertaisryhmä, Sopusuhteen Bahar-hankkeen vertaisryhmä). Ihmisten oikeuksien tuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia edistäviin työpajoihin osallistui 22 henkilöä, jotka edustivat monipuolisesti sukupuolen ja seksuaalisuuden kirjoon identifioituvia siirtolaistaustaisia ihmisiä. Bahar-hankkeen ryhmä on suunnattu nuorille aikuisille, jotka ovat joutuneet irtautumaan yhteisöstään kunniaan liittyvän väkivallan vuoksi. Together-ryhmässä käy seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia turvapaikkaa hakeneita aikuisia. Kummallekin ryhmälle järjestettiin kolme työpajaa. Työpajojen lisäksi ryhmille järjestettiin seksuaaliterveysvastaanotto, jossa osallistujat kävivät halutessaan seksiteitse tarttuvien tautien testeissä sekä keskustelemassa hyvinvoinnistaan ja oikeuksistaan. Lyhty-hankkeesta ja sen tuloksista on kirjoitettu erillinen raportti.

Prop up -hanke 2018–2020

STEA:n rahoittaman Prop up- hankkeen tavoitteena on lisätä tukityön maantieteellistä kattavuutta tarjoamalla neuvontaa ja tukea seksi- ja erotiikka-alan työntekijöille sekä ihmiskaupan uhreille myös niillä paikkakunnilla, joissa Pro-tukipisteellä ei ole matalan kynnyksen palveluyksikköä tai niiden kohderyhmien parissa, joita ei Pro-tukipisteen jo olemassa olevien perustoimintojen kautta tavoiteta. Sisällöltään hanke on tuen ja neuvonnan tuottamista valtakunnallisesti jalkautuvan ja verkossa tehtävän etsivän työn keinoin. Pyrkimyksenä on tavoittaa kohderyhmään kuuluvia, jotka eivät ole vielä tietoisia Pro-tukipisteen palveluista, ja jotka voisivat erityisesti niistä hyötyä. Työmuotoina ovat 1) etsivä työ fyysisissä ympäristöissä ja 2) netissä sekä 3) yksilötyö. Hankkeessa työskentelee kaksi työntekijää.

Vuonna 2020 poikkeusolosuhteet matkustusrajoituksineen vaikuttivat merkittävästi hankkeen toteuttamismahdollisuuksiin. Maakuntakäyntejä jouduttiin peruuttamaan ja siirtämään myöhempään

ajankohtaan. Tammi-helmikuussa toteutuivat käynnit neljällä paikkakunnalla, keväällä ja kesällä peruuntui kuusi jo sovittua ja yksi suunniteltu käynti. Syyskaudella toteutui kaksi käyntiä ja kaksi peruuntui. Yksi siirretty tapaaminen toteutettiin verkossa etänä. Keskeisimmät asiakastyön tunnusluvut löytyvät sivun 6 taulukosta.

Hankkeella on yhteistyösopimus Rikosuhripäivystyksen (RIKU) ja Sovatek-säätiön kanssa. Prop up:n alueelliseen työhön kuuluu käyntien suunnittelu, paikallisten yhteistyökumppaneiden hakeminen ja palveluohjauspolkujen rakentaminen alueella. Kertomusvuoden aikana alueilla tavattuja sidosryhmiä olivat Riku, poliisi, etsivä nuorisotyö, mielenterveys- ja päihdetyö, Kitisen järjestöalo, toimittaja, Tyttöjen talo, Lapin ensi- ja turvakoti, Monet-keskus, Oodi, Tukialus, Hanska, aikuissosiaalityö, Sovatek, Tuomiokapitulin srk Oulussa, Katuklinikka ja Tietoiseksi-hanke.

Pro-tukipisteen alueyksikköpaikkakunnilla tehtiin etsivää työtä vaihtuvissa kohteissa Helsingissä Tampereella ja Turussa. Etsivää työtä tehtiin sekä yhteistyössä Pro-tukipisteen oman etsivän työn kanssa että muiden jalkautuvaa tukityötä tekevien toimijoiden kanssa.

Prop upissa aloitettiin valtakunnallinen vertaistoiminta verkossa Discord-alustalla. Säännöllisesti keskiviikkoisin kokoontuva vertaisryhmä tapasi 26 kertaa ja erityisteemallisia kokoontumisia oli kolme. Osallistumiskertoja oli 117 ja uusia henkilöitä oli 25.

Hankkeen työntekijät osallistuivat aikuissosiaalityön päiville, jossa hanketta esiteltiin sosiaalityöntekijöille eri paikkakunnilla (Tornio, Jyväskylä, Kouvola, Pori, Oulu, Lahti, Ylivieska, Vaasa ja Kuopio).

Hallinto, talous, toimintariskit, henkilöstö ja toimitilat

Hallinto

Taloushallintoa on ulkoistettu siten, että Administer Oy:ltä ostetaan kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut. Yhdistyksen tilintarkastajana toimii KHT Ari Viitala.

Yhdistyksen hallitus kokoontui kertomusvuonna seitsemän (7) kertaa. Yhdistyksen sääntömääräiset kokoukset eli kevätkokous pidettiin 18.5.2020 ja syyskokous 27.10.2020. Kertomusvuonna 2020 hallituksen kokoonpano oli:

- Puheenjohtaja Anna Kontula, kansanedustaja
- Mikko Tamminen, psykiatrian ja päihdepalveluiden johtaja, Sosiaali- ja terveystoimiala, Helsingin kaupunki
- Petra Kjällman, yhdistyksen jäsen
- Sirpa Zotow, erityisnuorisotyönohjaaja, Snellu, Helsingin seurakuntayhtymä
- Elina Järvenpää, lakimies

Yhdistys valitsi syyskokouksessaan 2020 hallituksen puheenjohtajaksi Anna Kontulan ja hallituksen jäseniksi Mikko Tammisen, Sirpa Zotowin, Elina Järvenpään ja Laura Karholan vuosille 2021 ja 2022.

Talous

Yhdistyksen toiminnan rahoitus perustuu avustuksiin. Yhdistyksen toiminnan tuotot vuonna 2020 olivat yhteensä 1.636 046,14 euroa, josta omia tuottoja, jäsenmaksuja ja opintojen ohjauksesta maksettuja korvauksia yhdistykselle kertyi tilivuonna yhteensä 8 484,23 euroa.

Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus (STEA) vuodelle 2020 myöntämät avustukset olivat yhteensä 1.422 942 euroa. Myönnetty yleisavustus oli 366 480 euroa. Kohdennettuja toiminta-avustuksia tilivuodelle myönnettiin Pro-tukipiste Helsingin toimintaan 434 092 euroa, Pro-tukipiste Tampereen toimintaan 164 916 euroa, ihmiskaupan vastaiseen järjestötyöhön 142 520 euroa (Iris-työ) ja Pro-tukipiste Turun toimintaan 192 934 euroa. Projektiavustusta Prop-up hankkeelle myönnettiin 122 000 euroa.

Vuoden 2020 toimintaa rahoitettiin vuodelta 2019 siirtyneillä tai nostamattomilla kohdennetuilla toiminta-avustuksilla, yleisavustuksella ja projektiavustuksilla yhteensä 176 377,50 eurolla. Vuodelle 2020 myönnettyillä sekä vuodelle 2019 myönnettyillä ja vuodelta 2019 siirtyneillä kohdennetuilla toiminta- ja projektiavustuksilla sekä yleisavustuksella katettiin kertomusvuonna toiminnan kuluja kaikkiaan 1.385 219,54 eurolla, joten osa tilivuodelle myönnettyistä kohdennetuista toiminta- ja projektiavustuksista avustuksista siirtyy vuoden 2021 aikana käytettäväksi. STEA-avusteisen toiminnan osuus vuoden 2020 toiminnasta oli 84,9 prosenttia.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö myönsi tartuntatautien ehkäisyyn 158 000 euroa. Avustuksen käyttötarkoituksen mukaista terveystyötä tehtiin Pro-tukipisteen alueyksiköissä Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Avustuksen osuus vuoden 2020 toiminnasta oli 9,7 prosenttia.

Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnan järjestöavustus vuonna 2020 oli 55 000 euroa ja se käytettiin Helsingissä tehtävän etsivän sosiaalityön ja palveluohjauksen kuluihin. Avustuksen osuus vuoden 2020 toiminnasta oli 3,4 prosenttia.

Tampereen kaupungin järjestöavustus oli 16 000 euroa, jota käytettiin Tampereen yksikön vuokra-kuluihin ja ryhmätoimintaan. Avustuksen osuus vuoden 2020 toiminnasta oli 1,0 prosenttia.

Turun kaupungin järjestöavustus oli 3 000 euroa ja se käytettiin Turun yksikön matalankynnyksen terveystyöhön ja seksuaalivahvontaan. Avustuksen osuus vuoden 2020 toiminnasta oli 0,18 prosenttia.

Pro-tukipiste oli **yhteisvastuukeräyksen** kohde vuonna 2017 yhdessä niin sanottujen neliapila -järjestöjen kanssa. Pro-tukipisteen osuus yhteisvastuukeräyksen tuotoista oli 114 498,38 euroa. Keräysva-voja käytettiin vuonna 2017 yhteensä 2 505,06 euroa, vuonna 2018 yhteensä 44 830,23 euroa, vuonna 2019 yhteensä 5 938,65 euroa ja kertomusvuoden 2020 aikana yhteensä 8 803,84 euroa. Käyttämättä

jääneet keräysvarat (52 420,60 euroa) siirretään vuodelle 2021 käytettäväksi. Yhteisvastuukeräyksellä rahoitetun toiminnan osuus koko toiminnasta oli 0,5 prosenttia.

Lahjoituksia yhdistys sai kertomusvuonna 7 027 euroa ja vuodelta 2019 siirtyi kertomusvuodelle käyttämättömiä lahjoituksia 5 148,17 euroa. Rahankeräyslupan mukaisiin auttamiskohteisiin käytettiin näistä varoista yhteensä 1 025,82 euroa ja lisäksi niillä katettiin rahankeräystilityksen tarkastusmaksuja 247,97 euroa, rahankeräyksen tiedotuskuluja 72,45 euroa ja lahjoitustilin hoitokuluja yhteensä 192,29 euroa. Käyttämättä jääneet lahjoitusvarat (10 636,64 euroa) siirretään vuodelle 2021 käytettäväksi.

Luentopalkkiosta ja työnohjauksista sekä jäsenmaksuista saatavilla tuotoilla katettiin niitä kuluja, joita rahoittajat eivät katso avustuskelpoisiksi. Näitä kuluja ovat likviditeettilainasta ja kirjanpidon poistoista aiheutuvat kulut. Tuloja ja kuluja seurataan omalla kustannuspaikalla (KP33). Omien tuottojen hankkimisesta aiheutuvat kulut kohdistetaan läpinäkyvästi omiin tuottoihin. Omilla tuotoilla ja opintojen ohjauksista maksetuilla korvauksilla katetiin koko toiminnan kuluista yhteensä 0,2 prosenttia.

Kertomusvuoden taloudellinen liikkumavara oli riittävä ja tarkalla talouden seurannalla talous saatiin sopimaan rahoitusraameihin. Kertomusvuoden aikana osa henkilöstöstä työskenteli opinto-, virka- ja perhevapaiden vuoksi osa-aikaisena tai oli poissa vahvuudesta palkattoman poissaolon vuoksi. Tästä syntyvää henkilöstövajetta pyrittiin paikkaamaan määräaikaisilla, osa-aikaisilla ja tuntityöresursseilla sekä osin ostopalveluilla (siivous). Edellä mainituilla ratkaisuilla toiminnan perustoiminnot pystyttiin ylläpitämään ja tuottamaan ne toiminnot, joiden toteuttamiseen rahoitushakemuksissa oli sitouduttu. Joissakin toiminnoissa on ollut kertomusvuoden aikana henkilöstön vaihtuvuutta ja rekrytointeja on tehty vuoden aikana. Tämä on aiheuttanut pientä väliaikaista vajetta henkilöstöresursseissa ja henkilöstökuluissa. Suomen hallituksen päätös alentaa koronaviruksen aiheuttamassa kriisissä työnantajan työeläkevakuutusmaksuja 2,6 prosenttia ajalla 1.5.-31.12.2020 vaikutti kertomusvuoden aikana osaltaan henkilöstökulujen kokonaisuuteen. Edellä mainituista syistä johtuen, joidenkin avustusten osalta siirtyvien erien osuus kokonaisuutena pysyi edelleen edellisvuoden tasolla.

Vuosittaisen taloussuunnittelun tukena ovat päivittäiset rahavirtalaskelmat, jotka auttavat ennakoimaan mahdollisia likviditeettiongelmia. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi yhdistyksellä on ollut 40 000 euron shekkilimiitti vuonna 2020. Limiittiä ei jouduttu käyttämään, mutta se on silti toiminut suunnitelman mukaisesti hyvänä tukena ja puskurina mahdollisissa tilapäisissä lyhytkestoisissa rahoitusmallista johtuvista likviditeettiongelmista. Vuoden 2020 luotto- ja limiittimenot ovat yhteensä 711,66 euroa, mikä on osoitus huolellisesta likviditeetin suunnittelusta ja seurannasta.

Kertomusvuoden aikana Pro-tukipiste toimi Tampep Network -verkoston hallinnollisena taustaorganisaationa. Sopimuksen mukaan Pro-tukipisteen ja Tampep-verkoston talous ja toiminta ovat Pro-tukipisteen omasta toiminnasta selkeästi erillään pidettävää ja Pro-tukipisteen roolina on varmistaa hallinnon laillisuus ja läpinäkyvyys. Tampep-verkoston saama avustus Red Umbrella Foundationilta oli vuonna 2020 yhteensä 27 000 euroa ja edelliseltä vuodelta siirtynyttä avustusta oli käytettävissä 2 457,90 euroa. Tampep-verkoston kulut vuonna 2020 oli 12 032,51 euroa, joista verkoston

henkilöstökulut 10 670 euroa ja muut kulut 2 112,51 euroa. Tampep Network -verkoston avustuksia siirretään vuodelle 2021 käytettäväksi 16 675,39 euroa. Tätä avustusta käsitellään omakatteisena rahastona Pro-tukipisteen taseessa.

Toimintavuoden aikana palveluksessa oli keskimäärin 30 henkilöä (mukaan luettuna kuukausi- ja tuntipalkkainen henkilöstö). Palkkoja ja palkkioita (pois lukien TAMPEP verkoston toiminta) maksettiin toimintavuoden aikana 944 847,53 euroa, pakollisia eläkemaksuja 148 012,28 euroa, muita pakollisia sivukuluja 28 537,47 euroa sekä muita henkilöstökuluja 72 442,08 euroa (sisältäen mm. työterveys- huollon ja työsuojelurakenteen). Henkilöstökulujen osuus yhdistyksen toiminnasta kertomusvuonna oli 73 prosenttia.

Tilinpäätös osoittaa ylijäämää 4 474,02 euroa ylijäämää.

Toimintaan liittyvät riskit

Monirahoitus pohjaisen yhdistyksen rahoitukseen liittyvät riskit liittyvät eri toimintamuotojen rahoituksen lyhytjänteisyyteen. Jatkuvuuden turvaaminen ja työn suunnitelmallinen kehittäminen on mahdollista ainoastaan niissä avustuksissa, joissa on ohjeellinen avustussuunnitelma tuleville vuosille sekä projektit, joissa rahoituspäätös koskee koko projektin kesto. Suunnitelmallisuus on mahdotonta niissä rahoitusmuodoissa, joissa päätös koskee vain yhtä vuotta kerrallaan. Rahoituksen lyhytjänteisyyteen liittyvä riski on merkittävä, koska pienetkin muutokset rahoituksessa aiheuttavat merkittäviä sopeuttamistarpeita toiminnassa. Riskiin varautuminen on tullut helpommaksi toiminnan päärahoittajien haku- ja päätösaikataulujen tultua toiminnan suunnittelun kannalta toimivimmiksi eli päätökset tulevat nykyisin hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta. Poikkeuksena on edelleenkin Tampereen kaupungin järjestöavustuksen avustuspäätös, joka tehdään vasta toimintavuoden kuluessa, vaikka se koskee koko vuotta.

Rahoitustason suhteen suurimpana riskinä on monirahoitus pohjaisen rahoitusympäristön vaatimukset sekä yleinen taloudellinen tilanne, jotka luovat haasteen ja riskin toiminnan riittävän rahoituksen ja toimintakyvyn turvaamiseksi. Hallintoon käytettävien resurssien vaje aiheuttaa merkittävän havoittuvuusriskin ja henkilöstön ylikuormittumisen riskin. Riski on merkittävä, koska hallinnon ja erityisesti taloushallinnon läpinäkyvyyskriteereistä ei tule tinkiä. Hallinnon kriittiset toiminnot ovat yksittäisten avainhenkilöiden varassa, vaikka läpinäkyvyyden turvaamiseksi ulkopuoliselta palveluntarjoajalta ostetaan kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut. Yllättävissä ja odottamattomissa tilanteissa riski saattaa konkretisoitua nopeasti.

Toiminnan päärahoittaja STEA (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) teki elokuussa 2020 yhdistykseen laillisuustarkastuksen, jossa tarkastettiin avustusten käyttöä, talousraportoinnin luotettavuutta sekä hallinnon ja sisäisen valvonnan toimintaa ja laillisuutta. Tarkastus koski kaikkia vuodelle 2019 myönnettyjä STEA – avustuksia. Laillisuustarkastuksessa ei ilmennyt huomautettavaa.

IT-infrastruktuurin toimivuus on päivittäistoimintojen kannalta avainasemassa. Pro-tukipisteellä ei ole omaa osaamista järjestelmien ylläpitoon, joten ulkopuolisena palveluna hankittavan

infrastruktuurin ja sen ylläpidon on pakko olla saumaton ja nopeasti reagoiva kokonaisuus. Toimintakatkosten riskiä vähennettiin vaihtamalla IT-palveluiden ylläpito- ja tukitoiminta Telialta Kehätieto Oy:lle.

Toiminnalliset riskit liittyvät toimintaympäristössä tapahtuviin odottamattomiin muutoksiin. Toimintaympäristön tilannetta on mahdotonta ennustaa, mutta säännöllisellä toimintaympäristöanalyysillä pystytään näkemään hiljaisia signaaleja, joihin reagoimalla voidaan tarttua mahdollisiin ongelmiin ajoissa ja ennalta ehkäisevästi.

Henkilöstö

Pro-tukipisteellä työskenteli vuoden 2020 lopussa 27 kuukausipalkkaista työntekijää ja keskimääräinen henkilöstömäärä oli kertomusvuonna 30. Kuukausipalkkaisten lisäksi yksiköissä on työskennellyt kertomusvuoden aikana tuntiperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä.

Työterveyshuoltopalvelut ostettiin toimintavuoden aikana Lääkärikeskus Aavalta. Yhdistyksessä tehtiin kertomusvuoden aikana työterveyshuollon avustamana työhyvinvointikysely. Perustoiminnan haastaviin asiakastilanteisiin ja hallinnon rajallisiin henkilöstöresursseihin liittyvä työkuorma on ollut merkittävä jo useamman vuoden. Vuonna 2021 yhdistyksessä jatketaan työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin tukemista.

Henkilöstön työnohjaukset toteutettiin kertomusvuoden aikana ryhmätyönohjauksina ja yksilötyönohjausta tarpeen mukaan kriisityönohjauksena eri palveluntarjoajien kanssa. Työnohjaukset kuuluvat Pro-tukipisteen työsuojelurakenteeseen.

Toimitilat

Kaikki Pro-tukipisteen toimitilat ovat vuokratiloja. Pro-tukipisteen Helsingin yksikön, terveystyön, Iris-työn ja hallinnon kaikki toiminnot ovat yhteisissä vuokratiloissa osoitteeseen Urho Kekkosen katu 4-6 A/B. Yhteiset tilat käsittävät kokonaisuudessaan 353 neliömetrin tilat 5. kerroksessa. Tilat on jaettu niin, että hallinto, Iris-työ ja pienet neuvottelutilat sijaitsevat A-portaan välittömässä läheisyydessä ja päivystyksen, etsivän työn, koulutuksen ja palvelukeskuksen tilat B-portaan välittömässä läheisyydessä.

Pro-tukipiste Tampereen toimitilat (139 m²) sijaitsevat kaupungin keskustassa osoitteessa Aleksis Kivenkatu 10 E.

Pro-tukipiste Turun yksikön toimitilat (73 m²) sijaitsevat kaupungin keskustassa osoitteessa Aurakatu 14 C21.